

Olga Orlić

Etnografski muzej Istre, Pazin

olja@emi.hr

Muzealci i galeristi Istre u gradu kulture

Kako je 2003. Graz proglašen gradom kulture, muzealci i galeristi Istre nastojali su pronaći način da ga posjete i sudjeluju u nekim od brojnih događanja. Društvo muzealaca i galerista Istre, u odličnoj je organizaciji, na tri dana posjetilo Graz i njegovu okolicu. Grupa etnologa iz Istre iskoristila je ovo putovanje i kako bi razgledala novi stalni postav Volkskunde Museuma, koji je otvoren nakon sedamnaest godina, te muzej na otvorenom u Stübingu, 15 km od Graza. To, naravno, ne znači da nismo "zavirili" i u Kunsthaus, dvorac Eggenberg, prošetali Schlossbergom, te posjetili izložbu "Mythos Pferd" u nedalekom Piberu.

Ali krenimo redom! Prva postaja na našem putu bila je izložba "Mythos Pferd" u Piberu, mjestu udaljenom 5 km od Graza gdje se uzgajaju lipicaneri za španjolsku školu jahanja u Beču. Izložba, nastala multidisciplinarnom suradnjom različitih stručnjaka, najprije upoznaje posjetitelja s podrijetlom i razvojem konja, a potom pokušava približiti značenje koje je konj imao u različitim razdobljima i kulturama, od prapovijesti pa do grčke, rimske, etruščanske, turske, tibetanske i drugih kultura.

Nama etnologima posebno je bio zanimljiv dio u kojem se govori o narodnom liječenju, svecima zaštitnicima i sl. Zanimljivo je bilo i zubarsko pomagalo za poliranje konjskih zubi, koje je postajalo vrlo aktualno prije prodaje konja kada su se konjski zubi željeli što više dotjerati i uljepšati da bi konj izgledao što mladi i bolje se prodao! Izložba je i interaktivna, pa posjetitelj može zajahati mehaničkog konja, slikati se u replici oklopa ili kao lik iz crtanih filmova s Divljeg zapada, napisati poslovicu svoje zemlje koja se tiče konja i sl.

Na povratku u Graz razgledali smo Hundertwasserovu crkvu svete Barbare u Bärnbachu.

U Volkskunde Museumu dočekala nas je gospođa Roswitha Orac-Stipperger i provela kroz novi stalni postav. Kako se muzej nalazi u bivšem samostanu, za njegovu su preuređenje bili potrebni opsežni radovi koje je izveo arhitektonski četverac skriven iza inicijala B. Stalni postav čine tri cjeline. Prva obrađuje temu stanovanja,

druga odijevanje a treća vjerovanje i magiju. Ostale teme nisu zastupljene zbog toga što muzej ne posjeduje drugu građu osim navedene. One se prikazuju u jednome drugom muzeju. Iako se teme mogu činiti dosta tradicionalnima, u svakom je izložbenom dijelu primjetan odmak od "prošlosti" i približavanje sadašnjosti. Tako je tema stanovanja muzeološki predstavljena na primjeru jednog gospodarstva, nekad i danas. Na maketi je prikazana preraspodjela određenih funkcija koje su se nekada obavljale u jednoj prostoriji (kuhanje, hranjenje, dnevni boravak, spavanje). Na istom je gospodarstvu sada nova kuća sa sasvim modernim rasporedom prostorija, pa su se i funkcije, koje su se prije odvijale u jednoj prostoriji, preselile u više njih. Zanimljiv je i odmak od tradicijskog prikazivanja te teme pomoću reklama u kojima se vidi kako se "tradicijiski" elementi stanovanja koriste u marketinške svrhe.

Odijevanje je obrađeno u dva dijela. U prvom je predstavljen način izlaganja tradicijske odjeće iz 1930. godine, a u drugom transformacija tj. formiranje "nacionalnog" stila u Grazu sredinom 20. stoljeća. Taj je dio vrlo zanimljiv jer obrađuje i suvremenu pojavu u odijevanju koja se primjećuje u alpskim zemljama (Austrija, Švicarska) i danas. Suvremena video-snimka nedjeljnog izlaska iz crkve prikazuje suvremen način odijevanja u kojem je itekako zamjetan taj "nacionalni" stil (Austrija i danas obiluje dućanima čiji počeci sežu u doba stvaranja tog stila).

Tema vjerovanja i magije, iako možda zahtijeva podrobnija objašnjenja kustosa, pruža uvid u različite oblike vjerovanja, od gatanja, darivanja novorođenčadi, votiva, hodočašća i sl.

Sljedećeg dana službeni vodič proveo nas je središtem grada. Potom smo sjeli u autobus i posjetili botanički vrt koji nas je sve oduševio, ne samo svojom "svemirskom" arhitekturom, već i posebnim klimatskim uvjetima koji vladaju u svakoj od tri prostorije. Tako smo, nakon hladnoće koja nas je cijelo vrijeme pratila putem, nakratko osjetili dašak toplijih krajeva.

Zatim smo posjetili dvorac Eggenberg, gdje nas je njihov kustos proveo kroz niz dvorana, upoznao s poviješću obitelji te sa značenjem fresaka u svakoj od prostorija.

Otok na Muri prava je atrakcija te se na njemu stvara poprilična gužva, čak i u redu za caffè bar, koji je tamo otvoren.

Na Schlossberg se posjetitelji mogu popeti dizalom postavljenim u samoj unutrašnjosti brda, a mogu se koristiti i stepenice s vanjske strane brda. Na vrhu smo razgledali preostale objekte, a posebno nam je bila zanimljiva prenamjena nekadašnjih vojničkih soba, točnije njihovih lođa, u kazališne lođe. Postavljanjem pozornice između lođa stvoren je prostor za aktualna događanja.

Glavna atrakcija - Kunsthaus, otvarala je tih dana izložbu "Umišljanje" koja je bila vrlo posjećena. "Friendly alien", kako novu zgradu odmila nazivaju, zaista je vrlo atraktivna. Karte su se dijelile - po 500 karata moglo se podići svakih sat vremena. Iako se na ulazak čekalo u redovima, masa bi se ubrzo raspršila prostorom, uživajući podjednako u arhitekturi i izloženim djelima. Suvremena japanska fotografija isto nas je zainteresirala, pa smo je s uživanjem pogledali.

Posljedneg dana našeg izleta, posjetili smo 15 km udaljen Stübing gdje se nalazi veliki muzej na otvorenom tzv. "Austrija u malom". Österreichisches Freilichtmuseum proteže se stazom dugom oko 3 km. Budući da su izloženi stambeni i gospodarski objekti iz čitave Austrije, posjetitelj se može na jednom mjestu upoznati s austrijskom tradicijskom arhitekturom. U dva objekta postavljena je izložba koja tematikom pokriva neke od segmenata tradicijskog života.

Ovaj muzej na otvorenom zanimljivo je mjesto i stručnjacima i onima koji žele otići na edukativni izlet u prirodu, posebice tijekom ljetnih mjeseci (muzej je zimi zatvoren za posjetitelje). Nakon Stübinga, uputili smo se u toplije krajeve, tj. natrag u Istru.

Graz je svakako dobro iskoristio status grada kulture, privukavši nove posjetitelje. Uza stalna kulturna događanja, dobar marketing i zanimljiva arhitektonska rješenja, te s obzirom na činjenicu da je kulturni turizam danas sve atraktivniji, nije čudno da su Graz i njegovi muzeji puni ...

13.01

13.02

13.03